

Op het grote kerkplein van het heiligdom van Ta' Pinu op het Maltese eiland Gozo beelden kleurrijke mozaïeken het leven van Maria uit. Volgens de overlevering zou zich op deze plaats enkele malen een mirakel hebben voltrokken. (foto HVdS)

Pinksteren

Een stukgeslagen droom hersteld

We beleven in deze periode van het jaar heel wat hoogfeesten in de kerk. Hoe komen we er eigenlijk aan? Vaak vragen mensen me: “Bestonden ze van in het begin?” en “Wat is de betekenis ervan?” We proberen hier een antwoord te geven.

Paasverhaal

Het Pinksterenverhaal is duidelijk een paasverhaal. Als je goed leest, is de Geest vaak aanwezig in de verrijzenisverhalen. Het zijn verhalen die leren dat wij als gelovigen door Christus niet losgelaten worden.

Op Pinksteren - het feest dat plaatsvindt op de vijftigste dag na Pasen - vieren christenen dat de verrezen Heer de beloofde Geest over zijn leerlingen heeft uitgestort. In de Bijbel staan twee verschillende versies van dat verhaal. In Handelingen gebeurt het komen van de Geest op de vijftigste dag na de verrijzenis, terwijl Johannes dit gebeuren beschrijft op Pasen. Johannes beklemtoont meer dan de andere auteurs de eenheidsband tussen de opstanding en het komen van de Geest. De eerste christenen zagen Pinksteren als de hele periode van vijftig dagen na Pasen. Eeuwenlang werden de vijftig dagen van Pasen tot en met Pinksteren beschouwd als één geheel, waarbij de 'Pascha van de Heer', zijn doorgang van dood en verheerlijking, werd gevierd. Pas later werden de verschillende aspecten uit elkaar getrokken. Op die manier ontstond het feest van Hemelvaart op veertig dagen na Pasen. Nochtans bestaat er geen wezenlijk verschil tussen de Verrijzenis en de Hemelvaart, want beide zijn beelden om uit te drukken dat Jezus niet dood is, maar leeft!

Bijbelse en historische wortels van dit feest

De vijftigste dag na Pasen was al een feestdag bij de joden, die dan het 'wekenfeest', een dankfeest voor de tarwe-oogst, vierden. Omdat dat feest de paasperiode afsluit en de vijftigste dag van die periode is, werd het in het Grieks 'Pentekostè' genoemd, waarvan ons woord Pinksteren afgeleid is. Voor christenen werd op Pinksteren de eerste oogst van de verkondiging van de Blijde Boodschap onder impuls van de Heilige Geest binnengehaald, vandaar ook de parallel met het Jodendom.

De liturgie van Pinksteren op zaterdagavond vertelt ons verhalen van Gods aanwezigheid bij ons mensen. Men kan kiezen uit vier teksten uit het Oude Testament: het verhaal van de toren van Babel (Gn 11,1-9), het verhaal van de verbondssluiting op Sinaï (Ex 9, 3-20), het visioen van Ezechiël over de dorre beenderen (Ez 37,1-14) en Joël, die de belofte krijgt: "Ik zal mijn geest uitstorten." (Joël 3,1-5). De vier teksten helpen ons de verschillende aspecten van het komen van de Geest te verstaan:

- De Geest bewerkt eenheid tussen mensen
- Pinksteren als de gave van de nieuwe wet, ingeschreven in de harten van de mensen
- De Geest brengt een nieuw volk tot stand, dat is opgestaan uit de dood

- Pinksteren als vervulling van de profetie van Joël

Lucas lijkt het pinkstergebeuren te verstaan als een nieuw Sinaïgebeuren (de 10 geboden, weet je). Net als in het Oude Testament beschrijft hij het ingrijpen van God in gedruis van wind en vuur. Op de berg Sinaï gaf hij aan zijn volk de wet, in Jeruzalem zijn Geest. Hieruit wordt de Kerk geboren. Het talenwonder wijst dan op de eenheid onder alle mensen als vrucht van de werking van de Geest. Pinksteren is het feest van de zending van de kerk, van het nieuwe begin. De liturgische kleur is rood als een allusie op de vurige tongen, die verschenen bij de neerdaling van de Heilige Geest. In het licht van de eenheid tussen Pasen, Hemelvaart en Pinksteren zou een witte kleur misschien zinvoller zijn.

Voor ons?

Wat doen we met deze verschillende verrijzenisverhalen die spreken over Gods aanwezigheid? Steeds is daar het besef dat het afscheid niet onder woorden te brengen is. Het besef van verlies en onmacht klinkt in bijna alle verhalen door. De droom van de leerlingen die in stukken geslagen is, wordt echter hersteld. Deze verhalen vertellen over hoop en toekomst. In bijna alle verhalen is de Levende aanwezig, niet aan de zijlijn maar er volledig binnenin. Het gaat immers niet om een menselijk verwerken van verdriet, maar God die midden onder ons is en blijft. Hij roept ons op om deemoedige mensen te worden. Dat betekent in onze eigen zwakte gaan staan en in het verhaal van Jezus van Nazareth de moed putten om verder te gaan. Hierdoor worden wij ook vandaag nog gedreven door zijn aanwezigheid. In de kracht van de Levende gaan staan, is niet louter Hem herinneren, maar beleven. Dat vinden we in alle verrijzenisverhalen terug. Er wordt gesproken van de 'Geest', de parakleet, de helper. Hij laat ons niet alleen.

Dirk De Gendt